

Column Marja Moors

الرؤيا والحلم

Van God of van de duivel, al-ru'ya of al-hulm

Sinds een aantal maanden sta ik op gespannen voet met mijn droombewustzijn. Mijn nieuwe geliefde verliet mij plotseling en ik heb het in mijn dromen niet zien aankomen. De betreffende bladzijden van mijn droomnachtboek zijn beduimd van het heen en terugbladeren. Daar *fluisterde hij toch dat hij van me hield en elkaar op die wijze in de droomogen kijken* wijst toch ook niet op een ophanden zijnde aftocht? Turend naar mijn handgeschreven teksten van vlak voor het in de afgrond tuimelen, vraag ik me steeds weer af waar ik de clou heb gemist.

Bij gebrek aan een partner pak ik maar weer eens een boek. *"Dreaming in Christianity and Islam"* (Bulkeley, 2009) beschrijft op overtuigende wijze hoe belangrijk dromen en droomwerk zijn in zowel het Christendom als in de Islam. Mohammed was een geïnspireerd droomwerker; elke ochtend nodigde hij zijn leerlingen uit hun dromen met hem te delen en gaf hij aanwijzingen voor de betekenis. De Koran is voor het grootste gedeelte geopenbaard via de dromen van de profeet en ook het idee voor de vijfvoudige oproep voor het gebed voor Allah kwam, toen Mohammed zocht voor een alternatief voor de kerkklok van de Christenen, via de droom van een van zijn leerlingen.

Aangespoord door de verse bevestiging van de waarde van het droomleven duik ik opnieuw in mijn droomteksten. Misschien is er ergens een openbaring waar ik overheen heb gelezen? Hier *een innige ontmoeting met de geliefde, daar een verdronken kind*, het lukt me niet er een coherent verhaal van te maken. Mohammed beloofde dat de droom een leidraad kan bieden bij de zorgen van alledag. Droom-incubatie heet in de Islam: *'Salatu 'I-istikhara'* en is een gebruikelijke manier voor gelovigen om Allah via de droom om raad te vragen.

Ik besluit tot een afrondende istikhara en vraag mijn droombewustzijn wat al die schijnbaar liefde bevestigende dromen van de afgelopen maanden te betekenen hadden. Ik droom over *een bijeenkomst met psychologen waarin iemand vertelt dat een collega met gierende*

remmen besloten heeft zijn testpraktijk niet te sluiten. Is mijn desoriëntatie een test voor mijn vertrouwen in het droombewustzijn?

Tijdens de buikdansen waarin mijn armen en heupen als vogels en slangen bewegen (hard werken dat sublimeren) peins ik verder over de inhoud van mijn dromen. Zijn de liefdesverklaringen toch Freudiaanse wensvervullingen geweest om me slapend te houden? Die nacht droom ik over *twee enorme slangen* en zie ik in een andere droom *een lange rij vrouwen van middelbare leeftijd van allerlei nationaliteiten en geloven, die, al dan niet met hoofddoekjes, op hun rug zichtbaar liggen te genieten van sex.* Ik zie alleen hun bovenlichaam, de partners zijn niet in beeld, of zouden die niet meer nodig zijn? Ha!

In zowel de Islam als in het Christendom staat het probleem van het onderscheid maken tussen ware en valse dromen centraal; dromen kunnen namelijk van God of van de duivel komen. Mohammed noemde dromen van God *'al-ru'ya'* en die van de duivel *'al-hulm'*. In beide godsdiensten werd het vaststellen van de aard van de droom alleen toevertrouwd aan deskundigen. Wat zou Mohammed van mijn wulpse beelden gezegd hebben, al-ru'ya of al-hulm?

الرؤيا والحلم

al-ru'ya of al-hulm (arabisch)

Ik bedenk dat ik tegenwoordig ergens zelf iets van mag vinden en herken in de droom, naast mijn onrustige tweede chakra, het beeld

van de coming back van het vrouwelijke receptieve archetype. Openbaart deze droom niet de mogelijkheid van meer ontspanning wereldwijd als ons aller anima meer tot haar recht komt? Zie ik hier een nieuwe kruistocht naar vrede? In ieder geval zorgen de beelden voor meer vrede in mezelf; ik mag dan op kleine schaal verlaten zijn, in mijn droom weet ik mij verbonden met alle vrouwen ter wereld. En met deze realisatie van verbondenheid buig ik opnieuw in vertrouwen het analyserende hoofd voor het droombewustzijn.

Dreaming in Christianity and Islam – Ed. by Kelly Bulkeley, Kate Adams and Patricia M. Davis, ISBN 978-0-8135-4610-0